

Pedagogisch Beleid

Kinderopvang 't Herdertje

Dagopvang

Spelenderwijs

Buitenschoolse opvang

Versie juni 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	3
Missie en visie van Kinderopvang 't Herdertje	3
Voorschoolse- en vroegschoolse educatie (VVE)	4
PEDAGOGISCHE UITGANGSPUNTEN	5
1. Pedagogische doelen van Kinderopvang 't Herdertje	5
1.1 Het bieden van emotionele veiligheid	5
1.2 Het stimuleren van sociale competenties	6
1.3 Het stimuleren van persoonlijke competenties	7
1.4 Het overdragen van normen en waarden	14
2. Gedragsaanwijzingen	14
3. Omgaan met seksualiteit	16
ORGANISATORISCHE ASPECTEN	16
4. Intake en wenbeleid	16
5. Mentorschap	17
6. Het volgen van de ontwikkeling	17
6.1 Ouders betrekken bij de ontwikkeling van hun kind	18
7. Overdracht naar de basisschool	19
7.1 Overdracht van kinderen met een VVE indicatie naar de basisschool	19
7.2 Spelenderwijs op weg naar school	19
8. Ouderbetrokkenheid	20
8.1 Dagelijks contact tussen ouders en pedagogisch medewerkers	20
8.2 Oudercommissie	20
8.3 Informeren en feedback vragen	21
9. Groepsinformatie en werkwijze	21
9.1 De Beroepskracht-Kind-Ratio en drieuursregeling	22
9.2 Samenvoegen van groepen en locatieoverstijgend opvangen	22
9.3 Opendeurenbeleid	22
9.4 Vierogenprincipe	22
9.5 Afname van extra dagen	23
9.6 Feestdagen en verjaardagen	24
9.7 Voeding	24
9.8 Bso in de schoolvakanties en andere schoolvrije dagen	24
9.9 Grote groepen op de bso	24
10. Signaleren	25
11. Meldcode	25
12. Professionaliteit	25
12.1 Opleiden	25

12.2 Pedagogisch coach/beleidsmedewerker VVE	26
12.3 Stagiaires	26
12.4 Beroepskrachten in opleiding	26
12.5 Vrijwilligers	27
12.6 Andersgekwalficeerde beroepskrachten	27
12.7 Screening van onze pedagogisch medewerkers	27
12.8 Omgaan met privacy	27

Inleiding

Dit pedagogische beleidsplan van Kinderopvang 't Herdertje vormt de basis van de opvang en zorg aan de kinderen. Er staat beschreven wat wij belangrijk vinden in de door ons geboden opvang en zorg, welke doelen wij nastreven en hoe wij hieraan werken en hoe wij de zorg inbedden binnen onze organisatie.

Kinderopvang 't Herdertje biedt dagopvang, spelenderwijs en buitenschoolse opvang. Onze pedagogische visie is de rode draad in onze manier van werken en is hetzelfde binnen al deze vormen van opvang. Daarom is gekozen voor één overkoepelend pedagogisch beleidsplan binnen Kinderopvang 't Herdertje. Indien binnen een vorm van opvang sprake is van relevante verschillen of een onderwerp verdiend extra aandacht, dan staat dit duidelijk aangegeven. Zo wordt extra aandacht besteed aan de wijze waarop de Voorschoolse - en Vroegschoolse Educatie (later VVE) wordt vormgegeven.

Dit pedagogische beleidsplan omvat de overkoepelende pedagogische visie. Dit zorgt voor de verbinding tussen alle locaties van Kinderopvang 't Herdertje waar opvang wordt geboden. De unieke identiteit en de afzonderlijke afspraken per locatie staan beschreven in het desbetreffende locatieplan van iedere locatie. Omwille van de leesbaarheid wordt op diverse plekken doorverwezen naar bijlagen, specifieke beleidsdocumenten, protocollen en richtlijnen.

Het beleid bestaat uit drie delen:

- Deel 1: Pedagogische uitgangspunten. In dit deel staan de pedagogische doelen beschreven en hoe hieraan wordt gewerkt binnen Kinderopvang 't Herdertje.
- Deel 2: Organisatie. In dit deel staat beschreven hoe de pedagogische visie organisatorisch is ingebed binnen Kinderopvang 't Herdertje.
- Deel 3: Bijlagen
  - Bijlage 1: Ondersteuning op VVE groepen
  - Bijlage 2: Intake en wenbeleid Kinderopvang 't Herdertje
  - Bijlage 3: Het volgen van de ontwikkeling bij VVE indicatie
  - Bijlage 4: Beroepskracht-kindratio, drieuursregeling en gangbare personeelsroosters
  - Bijlage 5: Samenvoegen en locatie-overstijgend opvangen

Missie en visie van Kinderopvang 't Herdertje

Missie: Kinderopvang 't Herdertje is een organisatie vol ontwikkeling waar iedereen, kinderen, ouders, medewerkers en samenwerkingspartners zich veilig en gezien voelen.

Visie: Liefdevolle opvang heeft een belangrijke plek in onze organisatie. Liefdevolle opvang en oog voor ieder kind is essentieel voor het scheppen van een omgeving waarin ieder kind zich geborgen, veilig en vertrouwd voelt. Dit is de veilige basis van waaruit kinderen open staan om te leren en zich kunnen ontwikkelen.

Deze veilige basis noemen wij ook wel het 'Herdertjesgevoel', een uitdrukking die iedere medewerker van Kinderopvang 't Herdertje voelt.

In de zorg en begeleiding van de kinderen hebben de medewerkers zowel oog voor de groep als geheel, als voor elk individu in de groep. Ieder kind is anders en wij hebben oog voor de mogelijkheden van elk kind.

Kinderen leren van elkaar. Onze medewerkers benaderen de kinderen op positieve wijze en stimuleren een positief onderling contact. Kinderen leren al vroeg bij Kinderopvang 't Herdertje om elkaar te helpen en wij hebben veel aandacht voor het groepsproces en een positief groepsgevoel.

Kinderen leren van spelen en ontdekken. Met veel zorg en aandacht worden onze groepsruimtes ingericht; door het aanbod van verschillende speelhoeken met uitdagend materiaal en door een

gevarieerd programma krijgen de kinderen alle mogelijkheid om zich op velerlei gebied te ontwikkelen. Het programma heeft vaste onderdelen en rituelen, die zorgen voor duidelijkheid en veiligheid. Met een veelzijdig aanbod van activiteiten zorgen wij dat kinderen zich volop op eigen wijze kunnen ontwikkelen.

Bij Kinderopvang 't Herdertje werken de meest liefdevolle medewerkers. Alle medewerkers werken met plezier aan de ontwikkeling van kinderen, zichzelf en de organisatie. Nieuwe collega's worden warm ontvangen, zodat ook medewerkers zich veilig voelen om zich te ontwikkelen. Fluitende medewerkers betekent blije kinderen en tevreden ouders.

We kennen de ouders. We luisteren goed naar hun vraag en zullen hier binnen onze mogelijkheden gehoor aan proberen te geven. We hebben oog voor de situatie waar het kind opgroeit. Door goed op de hoogte te zijn van de thuissituatie kunnen we de kinderen het beste in hun ontwikkeling begeleiden. Voor ouders is Kinderopvang 't Herdertje een veilige en warme plek waar zij met volledig vertrouwen hun kind kunnen brengen.

Kinderopvang 't Herdertje is een kleine flexibele organisatie waar we gewend zijn te werken met korte lijnen. Dit betekent voor ons dat wij allemaal, van pedagogisch medewerker tot directeur, persoonlijk betrokken zijn bij de kinderen, hun ouders, de medewerkers en onze samenwerkingspartners. Het zorgt ervoor dat wij direct in kunnen spelen op vragen en behoeften die op elke locatie weer anders liggen. Bij Kinderopvang 't Herdertje ligt de focus op kwaliteit. We werken dagelijks bewust aan de kwaliteit van opvang en de ontwikkeling van medewerkers. Kinderopvang 't Herdertje blijft hierdoor opvang leveren van hoog niveau en is toekomstbestendig. Kinderopvang 't Herdertje is op de hoogte van de ontwikkelingen in de branche en groeit mee in deze ontwikkelingen. We omarmen kansen en ontwikkelingen als dit iets toevoegt of verbetert aan Kinderopvang 't Herdertje, zodat we klaar zijn en blijven voor de toekomst. Onze flexibiliteit, ondernemingszin en daadkracht om inhoudelijk te groeien maakt dat wij graag nieuwe uitdagingen aangaan. Hierbij zijn wij niet bang om buiten de lijnen te denken. Kinderopvang 't Herdertje is een organisatie waarbinnen iedereen denkt in mogelijkheden en het gewenste toekomstbeeld!

Voorschoolse- en vroegschoolse educatie (VVE)

Kinderopvang 't Herdertje vindt het belangrijk om een passend ondersteuningsaanbod te kunnen bieden aan kinderen met een mogelijke (taal)achterstand en biedt daarom VVE aan. VVE is onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid van de overheid. Het doel is om peuters en kleuters met mogelijke (taal)achterstanden beter voor te bereiden op de basisschool.

Kinderopvang 't Herdertje heeft ervoor gekozen het VVE aanbod vorm te geven middels de werkwijze Startblokken, omdat Startblokken goed aansluit bij de visie en de werkwijze van Kinderopvang 't Herdertje. Startblokken is een werkwijze om de ontwikkeling van jonge kinderen optimaal te stimuleren, waarna hun kansen op schoolsucces zullen toenemen. De accenten liggen op voorwaarden voor een optimale ontwikkeling (veiligheid en geborgenheid, zelfvertrouwen), op sociale en communicatieve competenties, op taalontwikkeling, beginnende geletterdheid en het leren van Nederlands als tweede taal. Startblokken werkt met betekenisvolle spelverhalen uit de belevingswereld van het kind. Vanuit de interesses van de kinderen worden activiteiten aangeboden met het doel de brede ontwikkeling te stimuleren. Kinderen ontwikkelen zich doordat zij bepaalde kernactiviteiten uitvoeren, bijvoorbeeld spel-, constructie-, en gespreksactiviteiten, in een rijke speelleeromgeving. Dit betekent dat de groepsruimte zo is ingedeeld, dat er verschillende hoeken zijn waarin kinderen verschillende activiteiten kunnen doen die aansluiten bij hun ontwikkeling. Gedurende de spelverhalen, die 8 weken duren, wordt de ruimte naar het spelverhaal ingericht en is er extra aandacht voor verhaal en kringactiviteiten. De input van de kinderen is belangrijk; zij zijn een partner in het ontwikkelen van het spelverhaal. Er wordt door de pedagogisch medewerker ingespeeld op wat er leeft bij de kinderen.

Behalve de meerwaarde voor kinderen met een VVE indicatie, is 't Herdertje van mening dat álle kinderen baat hebben bij de principes vanuit Startblokken, zowel baby's, peuters als kleuters. Niet alle groepen en

locaties worden een officiële VVE locatie, maar op alle locaties kunnen de kinderen en ouders rekenen op een opvangplek waar de gehele ontwikkeling van kinderen op gerichte wijze wordt gestimuleerd middels spel en betekenisvolle spelverhalen. Stap voor stap zal Startblokken worden ingevoerd in de werkwijze op de groepen.

VVE aanbod voor kinderen met een VVE indicatie

Kinderen met een VVE indicatie hebben vanaf 2,5 jarige leeftijd recht op 960 uur VVE aanbod tot zij de leeftijd van 4 jaar bereiken. Kinderen met een VVE indicatie komen minimaal 3 dagen per week naar de groep gedurende het jaar. In de locatieplannen staan de openingstijden beschreven van de betreffende locatie en op welke wijze de betreffende locatie ervoor zorgt dat de kinderen met een VVE indicatie het aanbod ontvangen waar zij recht op hebben. Tevens staat in de locatieplannen vermeld op welke locaties en groepen kinderen met een VVE indicatie kunnen worden opgevangen.

In bijlage 1 staat beschreven hoe de pedagogische ondersteuning op de VVE groepen wordt vormgegeven.

Meer informatie over de VVE-indicatie is te lezen in het beleidsdocument 'Proces van indicatie tot plaatsing op VVE groep' op Kwibuss.

PEDAGOGISCHE UITGANGSPUNTEN

1. Pedagogische doelen van Kinderopvang 't Herdertje

In de Wet Kinderopvang zijn de vier pedagogische doelen van Riksen-Walraven opgenomen als definitie van verantwoorde kinderopvang. Deze doelen zijn leidend voor de manier van werken binnen Kinderopvang 't Herdertje. In dit pedagogisch beleid staan deze vier opvoeddoelen uitgewerkt en staat beschreven op welke wijze aan deze doelen wordt gewerkt binnen Kinderopvang 't Herdertje.

De vier pedagogische doelen:

1. Het bieden van *emotionele veiligheid*. Hiermee wordt bedoeld dat wij kinderen een omgeving bieden waarin zij veilig *zijn* en waarin zij zich veilig *voelen*, waar zij zichzelf kunnen zijn.
2. Het stimuleren van *sociale competenties*. Hiermee bedoelen wij de manier waarop kinderen sociale vaardigheden opdoen en de wijze waarop de kinderen hierin worden begeleid.
3. Het stimuleren van *persoonlijke competenties*. Kinderen ontwikkelen zich volop op persoonlijk gebied. Deze ontwikkeling wordt begeleid en gestimuleerd, bijvoorbeeld de motorische vaardigheden, taalvaardigheden, cognitieve vaardigheden en de emotionele ontwikkeling.
4. *Overdragen van normen en waarden*. Door kinderen algemeen aanvaarde normen en waarden mee te geven, leren zij om te functioneren in een groep. Dit is goed voor nu, kinderen leren op positieve wijze met elkaar omgaan, maar ook voor later, waar zij als volwassenen zelfstandig moeten kunnen functioneren in onze maatschappij.

1.1 Het bieden van emotionele veiligheid

Het bieden van emotionele veiligheid aan kinderen betekent dat wij een omgeving willen bieden waarin kinderen veilig zijn en zich daadwerkelijk veilig voelen. Want wie zich veilig voelt, voelt zich prettig en heeft plezier. Een kind dat zich veilig voelt staat open om nieuwe dingen te leren en komt graag naar ons kindercentrum. We streven naar een omgeving waarin iedereen (kinderen, ouders en personeel) zichzelf mag zijn en gezien en gewaardeerd wordt. Onze grondhouding is positief, samenwerkend en constructief. We leren de kinderen vanuit die grondhouding zelfstandigheid ontwikkelen. We spreken vertrouwen uit. Er heerst een sfeer waarin we belangstelling hebben voor elkaar.

Op de volgende manieren bieden wij emotionele veiligheid aan de kinderen:

- Iedere groep heeft *vaste pedagogisch medewerkers*, zodat zowel de pedagogisch medewerkers als de kinderen elkaar goed leren kennen.
- De groep heeft naast vaste pedagogisch medewerkers ook *vaste groepsgenootjes* waardoor echte vriendschappen ontstaan. Ieder kind zit in een vaste *stamgroep*.
- De pedagogisch medewerkers *zijn sensitief en responsief*, d.w.z. dat zij oog hebben voor ieder kind, dat zij aanvoelen wat ieder kind nodig heeft en daarnaar handelen. Door de band die de pedagogisch medewerkers met de kinderen opbouwen voelen zij aan wat ieder kind nodig heeft en kunnen zij daar op inspelen.
- Ook het *vaste dagritme* zorgt voor een veilig gevoel; iedere dag op de groep heeft een *vaste structuur* met steeds terugkerende *rituelen* die de kinderen leren herkennen. De kinderen leren deze rituelen herkennen. Rituelen zorgen voor herkenning en kondigen aan wat er gaat gebeuren. Weten wat er gaat gebeuren geeft een veilig gevoel. Voorbeelden van rituelen zijn: een verjaardagsritueel, opruim ritueel, liedje voor je iets gaat eten etc. Zowel peutergroepen als babygroepen hebben een vaste indeling, maar voor babygroepen geldt dat de baby's hun eigen ritme volgen wat betreft de fles drinken, fruithapje/ broodje eten, slapen en spelen zoals zij gewend zijn van thuis. Hun ritme is niet vast te leggen in een dagschema, dit is voor ieder kindje anders.
- De groepsruimte is ingedeeld in vaste hoeken, zodat voor de kinderen duidelijk is wat op welke plek van de kinderen wordt verwacht. Deze duidelijkheid draagt bij aan het gevoel van veiligheid.

Naarmate kinderen ouder worden veranderen hun behoeften in emotionele veiligheid ten opzichte van de pedagogisch medewerker. Baby's, peuters en kleuters voelen zich vaak het prettigst wanneer de pedagogisch medewerker dicht in de buurt is. Wanneer kinderen ouder worden, willen zij steeds meer zelfstandig doen, los van de pedagogisch medewerker. Hun behoefte aan onafhankelijkheid groeit en de pedagogisch medewerker stemt daarop af en biedt de ruimte om hierin, op gepaste wijze, ervaringen op te doen.

Vaste gezichten op de groep

Bij ziekte of verlof van het vaste gezicht op de groep, moet er eerst gekeken worden of er een ander vast gezicht beschikbaar is. Mocht dit niet het geval zijn, zal er een vaste invaller van de locatie ingezet worden. Wanneer er geen vaste invaller van de groep beschikbaar is, dan zal een vaste invaller of medewerker van de organisatie worden ingezet. Afwijken van de vaste gezichten is alleen toegestaan als de groep twee of drie vaste gezichten heeft. Als de groep al vier vaste gezichten heeft is dit niet mogelijk. In dit geval zal er een ander vast gezicht ingezet moeten worden. Ook mag het vaste gezicht niet langer dan vier weken aaneengesloten afwezig zijn, als dit wel het geval is zal er een nieuw vast gezicht op de groep aangesteld worden en het mentorschap worden overgedragen.

Bij een wisseling in vaste gezichten zijn de pedagogisch medewerkers zich bewust van de mogelijke invloed die deze wisseling heeft op het gevoel van emotionele veiligheid van het kind. Wanneer sprake is van een wisseling wordt daarom extra gelet op de vaste groep met groepsgenootjes, de vaste ruimte en het dagritme van de groep. Zodat het kind uit deze aspecten het gevoel van emotionele veiligheid en stabiliteit kan blijven ervaren.

1.2 Het stimuleren van sociale competenties

In de sociale omgeving van de groep ontmoeten kinderen elkaar en leren zij verschillende sociale vaardigheden (ofwel: sociale competenties) van elkaar en van de pedagogisch medewerkers. Dit gebeurt enerzijds vanzelf, namelijk door samenspel met andere kinderen en door te kijken naar de andere kinderen van de groep. Op die manier leren de kinderen omgangsregels. Anderzijds leren de kinderen sociale vaardigheden van hun pedagogisch medewerkers.

Kinderopvang 't Herdertje heeft oog voor de ontwikkelmogelijkheden in sociale competenties, passend bij iedere leeftijdsfase. Zo leren baby's al snel sociale vaardigheden. Denk aan een geluidje dat de baby maakt. De pedagogisch medewerker maakt hetzelfde geluid, dan de baby weer... over en weer. Er is interactie, het is leuk, de baby leert dat anderen positief op hem reageren. Deze positieve momenten van contact vinden wij zeer belangrijk. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat zij tijd maken voor de kinderen en dat zij dit soort momenten uitlokken.

Bij een aantal peutergroepen wordt de verbinding gezocht met de kleutergroepen uit het basisonderwijs, zodat zij van elkaar kunnen leren.

Een mooie kans om sociale competenties te ontwikkelen ligt in sport en spel. Tijdens sportactiviteiten komen verschillende sociale vaardigheden elke keer terug, zoals: het in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, andere helpen, conflicten voorkomen en oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. Kinderen krijgen hierdoor kansen om zich te ontwikkelen tot evenwichtige personen die functioneren in de samenleving. Pedagogisch medewerkers scheppen condities voor sport en spel door een aanbod van materialen en activiteiten dat aansluit bij het ontwikkelingsniveau en de interesse van een kind, zonder een kind het initiatief uit handen te nemen. De pedagogisch medewerker stimuleert positieve interacties door gesprekken met (een groepje) kinderen te houden; kinderen leren naar elkaar luisteren. Door zelf een positieve omgang met anderen te hebben is de pedagogisch medewerker een voorbeeld voor de kinderen. Op de (sport) bso worden daarnaast bijvoorbeeld activiteiten georganiseerd waarbij kinderen samenwerken, zoals een sportdag met estafettes. Kinderen leren hierin samenwerken in de teams waarin zij zijn ingedeeld.

1.3 Het stimuleren van persoonlijke competenties

Bij persoonlijke competenties gaat het om vele gebieden waarin kinderen vaardigheden ontwikkelen. Persoonlijke competenties zeggen iets over het kind, waar het kind goed in is, waar de voorkeuren/interesses van ieder kind individueel naar uitgaan. Binnen Kinderopvang 't Herdertje wordt ernaar gestreefd een rijke leeromgeving aan te bieden waarin veel ruimte is voor de ontwikkeling van persoonlijke competenties. In de vele activiteiten die wij in ons kindercentrum aanbieden, kunnen de kinderen hun persoonlijke vaardigheden ontwikkelen. De ervaringen en belevenissen van de kinderen vormen hiervoor het vertrekpunt. De pedagogisch medewerker waardeert en stimuleert de inbreng van de kinderen, is nieuwsgierig naar hun ideeën. De grote en kleine actualiteiten spelen een grote rol. Onderzoeken, ontdekken en ondernemen nemen een belangrijke plaats in.

De werkwijze Startblokken is gebaseerd op een ontwikkelingsgerichte visie. Hierbij wordt gekeken naar wat een kind al kan en naar wat een kind leuk vindt om te doen en te ervaren. Wanneer een kind plezier beleeft aan zijn (leer)ervaring zal het effect alleen maar groter zijn. Het kind wordt uitgedaagd in zijn ontwikkeling. Dat wil zeggen dat de pedagogisch medewerker het kind regelmatig aanspreekt op een niveau dat net buiten het bereik is van wat het kind op dat moment op eigen kracht kan. Dit doet de pedagogisch medewerker bijvoorbeeld door het kind ergens mee te helpen, zoals aankleden of naar het toilet gaan. Dit doet de pedagogisch medewerker om te helpen, maar ook om voor te doen hoe je iets doet, zodat het kind het later zelf kan. Dat gebied, waarbij een kind hulp nodig heeft, noemen we de zone van naaste ontwikkeling¹.

Aansluiten op niveau en tempo van het kind

Kinderen worden respectvol benaderd, de pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat zij door haar knieën zakt als zij kinderen iets vertelt, zij zit dan op ooghoogte. Zij past haar taalgebruik aan op wat het kind kan begrijpen. Kinderen worden positief benaderd. Door rustig te praten en kinderen tijd te geven om te

---

¹ Blz.16 en 123: Basisontwikkeling voor peuters en de onderbouw (Janssen-Vos & Van der Meer)

reageren voorkomt de pedagogisch medewerker dat zij te snel gaat voor het kind en daardoor niet te volgen is. De pedagogisch medewerkers hebben geduld met de kinderen en geven hen de tijd om te antwoorden/reageren

Het stimuleren van persoonlijke competenties vanuit de VVE werkwijze

De pedagogisch medewerker VVE daagt de kinderen uit zich te ontwikkelen op verschillende gebieden, zoals samenspelen, redeneren, communiceren en onderzoeken. Pedagogisch medewerkers VVE zijn leidend in het ontwikkelingsproces, zij observeert, sluit aan bij de ontwikkeling van elk kind afzonderlijk, neemt actief deel in spelsituaties en geeft vorm aan de uitdagende en inspirerende omgeving.

De werkwijze Startblokken gaat er vanuit dat spel de context is waarbinnen het kind leert en dat spel pas écht betekenisvol is als het aansluit bij de belevingswereld van de kinderen en zij er graag aan deelnemen. Daarom wordt bij de spelverhalen altijd gekeken naar wat binnen het specifieke thema betekenisvol is voor de kinderen. Bij de start van het spelverhaal wordt nagegaan 'wat vinden de kinderen interessant?' en 'Wat weten ze al?'. Het verkennen kan op allerlei verschillende manieren gedaan worden; middels een verhaal in een boek, door gesprekjes met kinderen aan de hand van een praatplaat of een foto of door verhalen van de kinderen zelf; iets dat zij hebben meegemaakt. Het gaat om het aansluiten bij de interesses van de kinderen, want daar zit de betrokkenheid van de kinderen. In deze betrokkenheid zitten voor de pedagogisch medewerkers veel mogelijkheden om middels spel en activiteiten leermomenten te creëren en hiermee de brede ontwikkeling van de kinderen te stimuleren.

Er is veel aandacht voor de verhalen van de kinderen. Dit kunnen verhalen zijn die voortkomen uit spel, verhalen die verbonden zijn aan de eigen ervaringen (sociaal-culturele praktijk) of aan boeken en teksten die de groep in komen middels het spelverhaal dat speelt.

Gedurende het spelverhaal wordt minimaal één themahoek ingericht samen met de kinderen en worden meerdere speelhoeken aan elkaar verbonden, zodat het spelverhaal terug te zien is en gespeeld kan worden in meerdere speelhoeken.

Het spelverhaal wordt met de kinderen ook weer afgesloten.

De onderstaande middelen vanuit de werkwijze Startblokken helpen om een spelverhaal te creëren op de groepen:

- ***Themaplanning***
Iedere VVE groep vult een themaplanning in als voorbereiding op het spelverhaal. Hiermee maken zij vooraf een planning van activiteiten waarvan zij denken dat deze betekenisvol zijn voor de kinderen.
- ***Logboekformulieren***
De pedagogisch medewerkers vullen drie keer per week het logboekformulier in. Op het logboekformulier schrijven zij een geplande activiteit uit met een groepje kinderen (met een VVE indicatie) waarbij een bedoeling wordt geformuleerd over de ontwikkeling die de pedagogisch medewerkers voor ogen hebben voor deze kinderen. Het logboekformulier is hiermee een instrument waarmee de pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van de kinderen volgen en aansluiten bij de ontwikkeling van het kind en zo mogelijk een stapje verder te stimuleren.

De motorische ontwikkeling

Kinderen maken in de leeftijd van 0 tot 4 jaar op *motorisch* gebied een grote ontwikkeling door. Van een baby die in zorg volledig afhankelijk is naar een peuter die loopt, rent, danst en klimt! Maar ook wanneer de kinderen ouder worden leren zij veel op motorisch gebied.

Om zich motorisch goed te kunnen ontwikkelen krijgen *baby's* veel vrijheid om te kunnen bewegen. Vrij bewegen betekent dat baby's letterlijk hiervoor de ruimte krijgen: op een mat spelen, waar zij de bewegingsvrijheid hebben om hun beentjes omhoog te doen, hun voetjes te pakken, zelf om te rollen, zelf leren hoe zij kunnen zitten (met een beetje hulp), zelf leren kruipen etc. Door hen fysiek deze ruimte te geven kunnen baby's dit goed oefenen. Dit betekent dat zij niet spelen in wippertjes, waarin hun bewegingsmogelijkheden beperkt worden. Wippertjes worden alleen gebruikt om baby's een fruithap te geven of even uit te buiken na een fles. Kinderen zitten pas in een kinderstoel zodra zij zelf goed kunnen zitten. Dan pas zijn zij er aan toe om in een stoeltje te zitten of op de grond te zitten.

Door uitdagende materialen te gebruiken, zoals een kruipkist, ontdekken kinderen nieuwe mogelijkheden, zoals klimmen en doen zij ervaring op met hoogteverschil op een veilige manier. Hiermee ervaren kinderen wat zij op motorisch gebied kunnen, wat bijdraagt aan hun zelfvertrouwen.

Met *dreumesen en peuters* gaan de pedagogisch medewerkers elke dag naar buiten. Buiten kunnen kinderen veel bewegen; rennen, springen, fietsen. Ook bieden de pedagogisch medewerkers beweegspelletjes aan, zoals schipper mag ik overvaren, dansen en klimmen. Peuters en jonge kleuters zijn veel bewegend en manipulerend met voorwerpen en materialen bezig. Al kledderend, stapelend, duwend, rollend, zevend en gietend proberen ze greep te krijgen op de wereld om zich heen. Vormen van manipulerend spel, die met allerlei materialen, zowel binnen als buiten, plaatsvinden, zijn niet alleen nodig om fysiek in te groeien in de activiteiten, maar stimuleren ook de andere ontwikkelgebieden. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat de kinderen veel ruimte krijgen om te bewegen, ook binnen. De momenten van stil zitten duren nooit lang en worden afgewisseld met activiteiten waarbij de kinderen kunnen bewegen.

Ook aan *oudere kinderen, van 4 tot 13 jaar*, worden veel bewegingsmogelijkheden aangeboden voor de motorische ontwikkeling. De kinderen worden groter, sterker en behendiger. Door bewegen leren kinderen hun eigen lichaam beter kennen, zij leren wat zij al kunnen en kunnen hierin hun grenzen verleggen.

Kinderen kunnen fysiek steeds meer en gaan steeds een stapje verder. Vallen hoort daarbij, hierdoor leert het kind wat het wel en niet kan, het leert op het eigen lichaam te vertrouwen. Dit is goed voor het zelfvertrouwen. Onze pedagogisch medewerkers geven kinderen de ruimte om nieuwe uitdagingen aan te gaan. Zij zorgen er echter wel voor dat de kinderen hierbij niet in gevaarlijke situaties terechtkomen. Hoe Kinderopvang 't Herdertje omgaat met risicovolle activiteiten, zoals klimmen op hoogte, stoeien etc., staat beschreven in de beleidsstukken 'Beleid risicovolle activiteiten op de bso en kdv' op Kwibuss.

Naast de grove motoriek is ook veel aandacht voor de fijne motoriek bij Kinderopvang 't Herdertje. Er wordt volop getekend, gepuzzeld, geverfd, geplakt en er is een rijk aanbod in ontwikkelingsgericht spelmateriaal.

De ontwikkeling van taalvaardigheden

Een baby *communiqueert* met huilen, geluidjes, lachen etc. De communicatiemogelijkheden van kinderen breiden zich uit naarmate zij ouder worden. Ze leren praten. De pedagogisch medewerkers stimuleren de taalvaardigheden van de kinderen door dagelijks met de kinderen liedjes te zingen, voor te lezen, dingen uit te leggen en kinderen vragen te stellen. Door met kinderen te praten en hen vragen te stellen nodigt de pedagogisch medewerker hen uit zelf te vertellen. Door dingen uit te leggen helpt zij kinderen om de

wereld om zich heen beter te begrijpen, om zich beter te verwoorden.

Ook spelactiviteiten worden gezien als kans om taalvaardigheden te ontwikkelen. Vormen van manipulerend spel, met allerlei materialen, zowel binnen als buiten, helpen om taal te leren gebruiken door bijvoorbeeld de objecten te benoemen en beschrijven. Spontane begrippen worden zo al spelend opgebouwd.

Bij *baby's* past de pedagogisch medewerker haar tempo in bewegen aan op de baby; zij tilt hen rustig op, verschoond hen op een rustige manier. Hierdoor krijgt de baby de tijd om zich erop in te stellen wat er gaat gebeuren.

(Voor) lezen

Voorlezen is een regelmatig terugkerend onderdeel van het dagprogramma op de baby- en peutergroepen. Op de grote locaties zijn ook voorleescoördinatoren werkzaam. Zij zorgen er onder andere voor dat voor kinderen in iedere ontwikkelingsfase een passend aanbod aan boeken is. Door samen met de kinderen te lezen, plaatjes te benoemen en aan te wijzen, door te praten met elkaar over een pas gelezen verhaal breiden kinderen hun woordenschat uit en leren zij op welke wijze zinnen zijn opgebouwd. Daarnaast is voorlezen voor veel kinderen ook erg leuk! Spelenderwijs wordt hiermee de taalontwikkeling van de kinderen gestimuleerd.

Daarnaast wordt er veel met de kinderen gesproken en dagelijks worden liedjes gezongen met de kinderen.

Het stimuleren van taal vanuit de VVE werkwijze

Op de VVE groep wordt regelmatig voorgelezen aan de kinderen en de pedagogisch medewerkers hebben dagelijks gesprekken met de kinderen.

Werken met een verteltafel

Bij elk spelverhaal wordt een verteltafel gecreëerd. Dit is een mooi ingerichte tafel waar de pedagogisch medewerker en de kinderen materialen verzamelen waarmee met figuren en voorwerpen een verhaal kan worden gespeeld en het verhaal zo tot leven kan worden gebracht. Door de personages, de attributen die gebruikt worden en het decor dat je maakt, kan het gesproken verhaal goed tot leven komen. Gezien de concreetheid kan het de aandacht van kinderen nog meer trekken dan met een prentenboek mogelijk is. Wanneer kinderen handelend omgaan met de attributen uit de verteltafel, leren ze spelenderwijs nieuwe vaardigheden aan. Woorden krijgen betekenis omdat ze gebruikt worden in een zinvolle context. Prentenboeken zijn het uitgangspunt bij het maken van en werken met een verteltafel. Daarbij kan een spelscript worden opgehangen, zodat de kinderen houvast hebben bij het naspelen van het spelverhaal.

Doelwoordenlijst

Bij de start van een nieuw spelverhaal wordt door de pedagogisch medewerkers een woordenlijst samengesteld van nieuwe woorden waarmee zij de woordenschat van de kinderen vergroten. Het gaat om woorden die bij het spelverhaal op dat moment leven. Deze woorden worden niet in lesjes aangeboden, maar komen in spel en activiteiten naar voren, zodat kinderen deze woorden regelmatig horen in betekenisvolle activiteiten en deze woorden ook zelf kunnen gaan gebruiken. Denk hierbij aan de verteltafel, waar het spelverhaal door de kinderen kan worden gespeeld. Daarnaast worden boeken voorgelezen waarin deze woorden naar voren komen en kan in de themahoek het spel gespeeld worden, waarbij de doelwoorden kunnen worden ingezet. Door mee te spelen kan de pedagogisch medewerker het gebruik van deze woorden uitlokken en zelf gebruiken, zodat de woorden daadwerkelijk betekenis krijgen voor de kinderen.

De ontwikkeling van cognitieve vaardigheden

Kinderen leren op vele manieren; door *kijken en imiteren*, door te *spelen*, door *uitproberen en ontdekken*, *meehelpen en meedoen*, door veel *herhalen* en door *rituelen*.

Er zijn vele manieren en materialen die de cognitieve ontwikkeling stimuleren. Vrij spel speelt hierbij een belangrijke rol. De materialen die in de speelhoeken te vinden zijn, zijn met zorg uitgezocht en dienen om het fantasiespel te stimuleren. Elke speelhoek waar vrij gespeeld wordt is leerzaam, zoals de bouwhoek (constructiemateriaal) of de poppenhoek, waar kinderen uitgenodigd worden tot fantasiespel.

Er zijn op iedere groep puzzels met verschillende moeilijkheidsgraden te vinden, spelletjes zoals memory en domino en constructiemateriaal zoals blokken en duplo. Er worden veel verschillende materialen aangeboden om mee te knutselen. Kinderen leren al doende wat zij met het materiaal kunnen doen. Baby's krijgen materialen aangeboden die zij kunnen ontdekken, zoals verschillende speeltjes door eraan te voelen, ernaar te kijken. Wij kiezen hierbij voor 'passief' materiaal; dat wil zeggen materiaal dat uit zichzelf niets doet, maar dat 'tot leven komt' in de handen van het kind. Het levert de baby veel nieuwe inzichten op wanneer hij het speelgoed zelf vast heeft en beweegt en ontdekt wat hij er allemaal mee kan. Baby's verkennen veel met hun mond. Daarom geven wij baby's op deze momenten geen speen. Speelgoed wordt door de pedagogisch medewerkers goed schoon gehouden.

Wanneer kinderen ergens een specifieke interesse voor hebben zullen de pedagogisch medewerkers hierop inspelen en de kinderen de mogelijkheid bieden hiermee verder te gaan. Kinderen die bijvoorbeeld interesse hebben in de natuur of bepaalde dieren krijgen de gelegenheid zich hierin te verdiepen doordat de pedagogisch medewerker met hen hier boeken over leest, met hen naar buiten gaat of bijvoorbeeld met hen op internet hierover dingen opzoekt.

Spelontwikkeling

Spel is de natuurlijke neiging van kinderen om de wereld te verkennen en te leren hoe de wereld in elkaar zit. Binnen 't Herdertje worden spelen en leren als gelijke gezien. Om de spelontwikkeling te stimuleren wordt binnen 't Herdertje thematisch gewerkt met spelverhalen. De spelverhalen die worden gekozen staan dicht bij de belevingswereld van de kinderen. Het kan gaan om een favoriet prentenboek, om gebeurtenissen in de groep die uitdagen tot een spelverhaal of jaarlijks terugkerende gebeurtenissen zoals kinderboekenweek. Jonge kinderen leren door bezig te zijn met onderwerpen uit de echte wereld. De pedagogisch medewerkers spelen daarop in door kinderen te betrekken bij onderwerpen uit het leven van alledag, zoals naar de dokter gaan, brood kopen bij de bakker op de hoek, de baby in bad doen en de verjaardagspost versturen.

Binnen het spelverhaal zijn er diverse spelmogelijkheden. Zo spelen we bijvoorbeeld in het spelverhaal "de boerderij" dat we boer zijn. Die boer heeft een heleboel taken op een dag. Voor kinderen die aan eenvoudig rollenspel of thematisch rollenspel toe zijn is het goed om die taken te structureren. Hierdoor gaan kleine spelverhaaltjes ontstaan. Het structureren van spel leert kinderen omgaan met begrippen zoals: eerst, en dan, daarna, laatst. Bovendien leren zij dat je eerst iets afmaakt voordat je met het volgende begint. En het helpt bij het opbouwen van netwerken van woorden.

Specifiek aan de VVE werkwijze is dat spelverhalen weloverwogen worden samengesteld uit diverse activiteiten die de brede ontwikkeling van kinderen stimuleren. Het spelverhaal bestaat uit meerdere activiteiten. Dit worden kernactiviteiten genoemd². Dat zijn:

- Manipulerend spel en rollenspel
- Constructiespel en beeldende activiteiten
- Gespreksactiviteiten

---

² Blz.30: Basisontwikkeling voor peuters en de onderbouw (Janssen-Vos & Van der Meer)

- lees-schrijfactiviteiten
- reken- wiskunde activiteiten
- de eerste onderzoeksactiviteiten

Binnen de kinderopvang wordt 'zorgen en verzorgen' ook als kernactiviteit gezien.

Alles is te leren in goede spelactiviteiten. Spelactiviteiten geven de beste kansen op leer- en ontwikkelingsprocessen. Peuters spelen door te experimenteren, te onderzoeken, te maken, te ervaren wat het is om samen te zijn, te praten en te denken met elkaar. In spel ontwikkelen jonge kinderen zich optimaal. Ze ontdekken manieren om zich steeds beter uit te drukken, zich dingen voor te stellen, te verbeelden en zich aan regels te houden.

De emotionele ontwikkeling

Bij 't Herdertje vinden wij het belangrijk dat elk kind het gevoel heeft dat het 'er mag zijn'. De pedagogisch medewerker accepteert ieder kind zoals het is. Op een dag kan een kind verschillende *emoties* ervaren zoals blijdschap, boos zijn, verdrietig zijn... Wij vinden het belangrijk dat ieder kind ervaart dat het al deze emoties mag voelen en mag uiten. Wanneer een kind verdrietig is, zal de pedagogisch medewerker het kind troosten. Even uithuilen bij de vertrouwde pedagogisch medewerker leert het kind dat het deze emotie mag hebben en mag uiten.

Kinderen mogen 'fouten' maken, zij worden hierop niet als persoon afgewezen. Wanneer kinderen voelen dat dit mag, dan voelen zij zich vrij om nieuwe dingen te proberen en groeit hun zelfvertrouwen.

Emoties herkennen

Naarmate kinderen ouder worden leren zij hun emoties herkennen en benoemen. De pedagogisch medewerkers helpen de kinderen hierbij door over hun emoties te praten, zij helpen de kinderen te benoemen wat zij voelen. Kinderen leren zichzelf en anderen beter begrijpen, zij leren ook gezichtsuitdrukkingen herkennen.

Naast het leren herkennen van hun eigen emoties en die van anderen, leren kinderen ook steeds beter met hun emoties omgaan. Elke emotie wordt geaccepteerd, echter ongewenst gedrag wordt begrensd, zoals slaan. De pedagogisch medewerker bespreekt met de kinderen hoe zij met bijvoorbeeld hun boosheid om kunnen gaan.

Troosten

De pedagogisch medewerkers geven de kinderen de eigen speen (indien het kind een speen gebruikt) wanneer de kinderen gaan slapen of gaan rusten. Wanneer een kind huilt is dit niet altijd een reden om direct een speen te geven. Huilen is vaak een ontlading van een spanning, na het huilen is het lichaam ontspannen. Wanneer een kind niet kan huilen (bijvoorbeeld doordat het meteen een speen krijgt en daardoor stopt met huilen) kan het de spanning die het ervaart niet kwijt. Daarom zal de pedagogisch medewerker per situatie inschatten wanneer zij een speentje geeft of wanneer het kind bij haar even uit kan huilen. Zij neemt de tijd om het kind zelf te troosten.

Rekenen/wiskunde

Wiskunde is in activiteiten besloten die zich in de dagelijkse werkelijkheid voordoen. Als kinderen de activiteiten en handelingen van volwassenen in het echt zien, willen ze die in hun spelactiviteiten nabootsen. Eerst door te doen alsof, maar geleidelijk steeds echter en werkelijkheidsgetrouw. Activiteiten die kinderen met vragen en problemen confronteren doen een beroep op het wiskundig denken. Er zijn veel rekenkundige begrippen in prentenboeken verstopt. Door deze begrippen na te spelen en regelmatig aan te bieden maken de kinderen zich de begrippen eigen. Denk bijvoorbeeld aan het vullen van een flesje voor de baby. Dit gebeurt in het boek tot het tweede streepje. Bij het naspelen van het

verhaal gaan we dan ook een echt flesje vullen tot het tweede streepje. En waar zit het 4e streepje dan? Zullen we hem eens tot daar vullen? Daarna moet er poeder in het flesje. Dit gaat met een schepje. Is het schepje nu vol of leeg? En wat is de helft dan? Probeer het maar eens uit, er moeten drie schepjes poeder in.

De creatief beeldende ontwikkeling

Knutselen vinden veel kinderen een leuke activiteit. Zij maken kennis met verschillende materialen zoals verf, lijm, krijt, wol, watten en nog veel meer. Door met deze materialen aan de slag te gaan leren kinderen wat ze ermee kunnen doen, hoe het voelt, hoe het eruit ziet. Herhalen is hierbij belangrijk; door hetzelfde materiaal herhaald aangeboden te krijgen slaan kinderen de informatie die zij opdoen van het materiaal op in de hersenen. Knutselen hoeft niet resultaatgericht te zijn, dit is voor jonge kinderen niet van belang.

Niet alleen knutselen betekent creatief bezig zijn. Ook dansen, zingen, muziek maken, bewegen, rollenspelen zijn manieren om je uit te drukken. In de poppenhoek worden kinderen uitgenodigd tot rollenspel en fantasiespel.

De ontwikkeling van de zelfstandigheid

Een belangrijk onderdeel van de persoonlijke competenties is het groeien in de mate van zelfstandigheid. Bij de jongere kinderen wordt hierbij gestreefd naar de ontwikkeling in zelfredzaamheid, oftewel het 'jezelf kunnen redden'. Zelfredzaam zijn is goed voor het zelfvertrouwen van het kind. Bij Kinderopvang 't Herdertje wordt hiermee geoefend op een manier die passend is bij het kind. Zo worden kinderen gestimuleerd om de groep op te ruimen na het spelen, zelf hun handen te wassen voor het eten, leren zij elkaar te helpen en worden zij gestimuleerd om zelf hun schoenen/jas aan of uit te doen. Ook worden de kinderen dagelijks gestimuleerd om te helpen met opruimen van het speelgoed als zij klaar zijn met spelen.

Ook kleine ruzietjes tussen kinderen worden in eerste instantie door de kinderen zelf opgelost. Komen ze hier niet uit, dan zal de pedagogisch medewerker hen hierin begeleiden.

Daarnaast worden peuters in deze periode zindelijk en leren zij zelfstandig naar het toilet gaan. Kinderen die nog niet zindelijk zijn worden tijdens de verschoonronde gestimuleerd om zoveel mogelijk handelingen zelf te doen, zoals zelf de broek losmaken. Zelfstandig naar het toilet gaan zal waar mogelijk worden gestimuleerd.

Naarmate de kinderen ouder worden, zoals bij de kinderen op de bso, wordt gesproken over de ontwikkeling van de zelfstandigheid, oftewel meer onafhankelijk kunnen zijn van een ander. Een vorm van groeien in zelfstandigheid is het spelen uit het directe zicht van de pedagogisch medewerker. Zowel binnen als buiten zijn plekjes waar kinderen tijdelijk uit het zicht van een pedagogisch medewerker kunnen spelen. Dit gebeurt in de veilige omgeving van het kindcentrum. Jonge kinderen kunnen alleen op veilige plekken uit het zicht spelen.

Voor kinderen van 0 tot 4 jaar is verstoppertje een leuk spel om te oefenen uit het zicht van een volwassene te zijn. Pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ze altijd weten waar alle kinderen van de groep zijn en gaan regelmatig even kijken bij de speelplekken uit het zicht om te monitoren of alles goed gaat.

De oudere kinderen, bijvoorbeeld op de bso's, worden actief gestimuleerd om zelf keuzes te maken en zelf dingen te ondernemen. De pedagogisch medewerkers kijken hierbij goed naar de leeftijd van de kinderen; bij een kind van 4 jaar zijn de verwachtingen anders dan bij een kind van 10 jaar. Hoe ouder kinderen worden, hoe meer zij ook behoefte hebben om zelfstandig te spelen, zonder dat je vaste pedagogisch medewerker je steeds ziet.

Kinderen vanaf 8 jaar komen in aanmerking voor het zelfstandigheidscontract. Dit houdt in dat op initiatief van de pedagogisch medewerker, van de ouders of van het kind zelf er met elkaar gesproken wordt over een bepaalde vorm van zelfstandigheid dat geldt voor specifiek dit kind. Meer informatie over het zelfstandigheidscontract is te vinden in het beleidsdocument 'Zelfstandigheid'.

Bij Kinderopvang 't Herdertje laten we kinderen graag zelf beslissingen nemen, meedenken of meebeslissen in bepaalde kwesties. Zo beslissen kinderen bijvoorbeeld zelf met wie en waarmee zij spelen. Maar ook wordt hen soms gevraagd mee te denken in welk speelgoed er wordt aangeschaft, wat zij een leuker groepsuitje vinden; naar het bos of naar het strand. Kinderen laten meedenken en meebeslissen heeft een belangrijke opvoedkundige meerwaarde; zij leren een eigen mening vormen en zij leren democratisch functioneren (mening kenbaar maken, initiatieven tonen, onderhandelen, compromissen sluiten). Het is tevens goed voor hun zelfstandigheid en hun zelfvertrouwen.

1.4 Het overdragen van normen en waarden

Het overdragen van normen en waarden draagt bij aan de socialisatie van kinderen. Door kinderen algemeen aanvaarde normen en waarden mee te geven, leren zij om te functioneren in een groep. Dit is goed voor nu, kinderen leren op positieve wijze met elkaar omgaan, maar ook voor later, waar zij als volwassenen zelfstandig moeten kunnen functioneren in onze maatschappij.

Kinderopvang 't Herdertje hanteert een aantal normen en waarden die wij overbrengen op de kinderen:

- respect hebben voor elkaar,
- op een positieve en vriendelijke manier met elkaar omgaan,
- elkaar helpen, eerlijk zijn,
- emoties mogen voelen en uiten,
- zorgen voor je omgeving, de natuur en het milieu.

De pedagogisch medewerkers dragen deze normen en waarden over op de kinderen en hebben hierin een voorbeeldfunctie. Door bijvoorbeeld samen op te ruimen (de pedagogisch medewerker helpt mee) zorgen we met elkaar voor onze groepsruimte en ons spelmateriaal.

Heel jonge kinderen kunnen alleen nog vanuit hun eigen perspectief denken. Zij zijn afhankelijk van hun omgeving (ouders en pedagogisch medewerkers) voor het stellen van regels m.b.t. wat wel mag en wat niet mag. Onze pedagogisch medewerkers bieden verschillende spelletjes aan waarbij kinderen spelenderwijs leren zich aan regels te houden, zoals verstoppertje spelen en kringspelletjes. Kinderen leren zo met regels omgaan, zoals bijvoorbeeld op hun beurt wachten, rolverdeling etc.

2. Gedragsaanwijzingen

In onze kinderopvang straffen wij kinderen niet, wij corrigeren hen. Straffen geeft een kind namelijk geen inzicht in wat je een kind wilt leren. Met corrigeren willen wij dit wel meegeven. Het is afhankelijk van de leeftijd van het kind hoe de pedagogisch medewerker dit doet.

Straffen kan de relatie die de pedagogisch medewerker met het kind heeft schaden, met name als het kind veel gestraft zou worden.

Complimenten geven

Een goed compliment vertelt een kind welk gedrag gewaardeerd wordt en waarom dit gewaardeerd wordt. Complimenten kunnen woordelijk gegeven worden 'Wat fijn dat je geholpen hebt met opruimen, nu kunnen we snel aan tafel'. Ook een glimlach, een aai over de bol of een knipoog kunnen gezien worden als compliment.

Behoeftte achter gedrag herkennen

De pedagogisch medewerkers bekijken per situatie hoe zij reageren. Daarbij kijken zij naar waar het gedrag dat het kind laat zien vandaan komt. Een kind van 2 jaar dat op banken klimt kan bijvoorbeeld heel veel behoefte hebben aan klimmen, hoewel de pedagogisch medewerker liever niet heeft dat het kind op de bank klimt. Zij kan het kind dan vertellen dat de bank ervoor is om op te zitten, maar dat het wel op de gymkussens mag klimmen, die zij vervolgens neerzet. In deze situatie kijkt de pedagogisch medewerker naar de behoefte achter het gedrag.

Van 'geliefd' speelgoed schaffen wij meerdere exemplaren aan

Soms kan de pedagogisch medewerker het nodig vinden dat er van een favoriet stuk speelgoed meerdere exemplaren gekocht worden, om zo conflicten tussen kinderen te voorkomen. Ook komt het voor dat zij beoordeelt dat kinderen hun conflict zelf kunnen oplossen. Zij observeert op een afstand, maar laat de kinderen zelf tot een oplossing komen.

Focus op gewenst gedrag

Onze pedagogisch medewerkers proberen het woordje 'niet' zo veel mogelijk te vermijden. Zij vertellen voornamelijk wat zij wel willen dat het kind doet. Jonge kinderen weten zo wat er van hen verwacht wordt. In plaats van te zeggen 'Jullie mogen niet binnen rennen' zal de pedagogisch medewerker zeggen 'Als je wilt rennen, dan mag je dit buiten doen'.

Regels duidelijk maken

Wij vinden het belangrijk dat kinderen leren wat wel en niet mag op de groep. De pedagogisch medewerkers gaan hier op een respectvolle manier mee om. Zij schreeuwen niet naar de kinderen als iets niet mag, zij lopen dan naar het kind toe om uitleg te geven. Op deze manier willen wij bij 't Herdertje kinderen op respectvolle wijze de regels leren en hen stimuleren in positieve activiteiten.

Begeleiding bij ruzie tussen kinderen

Ruzie maken hoort erbij. Met ruzie oefenen kinderen hun weerbaarheid. Kinderen leren hoe ze voor zichzelf op kunnen komen, hoeveel ruimte ze in kunnen nemen. Ze leren welke positie ze in de groep innemen en hoe ze vrienden krijgen. Ruzies kunnen ontstaan doordat meerdere kinderen met hetzelfde speelgoed willen spelen, of dat het samenspelen niet lukt omdat ze ieder het spel anders willen spelen. Elke situatie is anders en met elk conflict kan de pedagogisch medewerker op een andere manier omgaan. De pedagogisch medewerker kan ervoor kiezen in te grijpen of de kinderen het zelf op te laten lossen. De pedagogisch medewerker observeert eerst hoe de ruzie verloopt. Als de kinderen de ruzie op hun eigen manier kunnen oplossen grijpt de pedagogisch medewerker niet in. Op het moment dat de partijen ongelijk zijn in de ruzie en een kind altijd verliest grijpt de pedagogisch medewerker in. Ook als een ruzie niet lijkt te eindigen, als kinderen fysiek geweld gebruiken of als een kind overstuurt raakt, grijpt de pedagogisch medewerker in. De pedagogisch medewerker gaat met de kinderen in gesprek en helpt hen er samen uit te komen. Een enkele keer zal een pedagogisch medewerker het nodig vinden om een kind even uit de situatie te halen. Dit kan voorkomen in situaties waarbij kinderen elkaar pijn doen en het nodig is om het kind dat pijn gedaan wordt te beschermen of een kind tot rust te laten komen. Even uit de situatie betekent niet buiten de groep plaatsen, dit kan heel onveilig voelen voor een kind. De pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat ze aan het kind uitleg geeft en zorgt ervoor dat ze het kind op een positieve manier op weg helpt met een activiteit.

3. Omgaan met seksualiteit

In de kinderopvang kunnen de pedagogisch medewerkers geconfronteerd worden met seksueel gedrag van kinderen of vragen van kinderen hierover. Wij vinden het belangrijk dat de pedagogisch medewerkers hier op een goede manier mee omgaan. Kinderen de ruimte geven om de seksuele ontwikkeling door te maken zien wij als een voorwaarde voor een gezonde seksuele ontwikkeling. Wij vinden het belangrijk dat kinderen de vrijheid krijgen om hun seksualiteit uit te zoeken wanneer zij hier aan toe zijn. Dit 'uitzoeken' heeft echter wel een aantal grenzen. Kinderen wordt geleerd hoe ze met elkaar omgaan. Duidelijke grenzen zijn nodig zodat kinderen leren wat wel mag en wat niet mag in de omgang met elkaar. De volgende afspraken zijn hierover gemaakt:

- Seksualiteit is bespreekbaar, hiermee voorkomen de pedagogisch medewerkers dat dit in een taboesfeer komt door hier geheimzinnig over te doen. Veel onderwerpen rondom seksualiteit zijn bespreekbaar, zoals je eigen lichaam en veranderingen, verliefd zijn, hoe baby's geboren worden. De pedagogisch medewerkers geven geen voorlichting over seks. Zij houden rekening met de wensen van de ouders, hoe zij zelf hun kind willen voorlichten.
- Een goed moment om over onderwerpen rondom seksualiteit te praten met de kinderen is wanneer kinderen hier vragen over stellen of wanneer de pedagogisch medewerker seksueel getint spel/ gedrag ziet.
- De pedagogisch medewerker houdt rekening met de leeftijd en ontwikkelingsfase van elk kind bij het beantwoorden van vragen over seksualiteit.
- Ieder kind is de baas over zijn eigen lichaam. De pedagogisch medewerkers leren kinderen dat zij hun grenzen aangeven als anderen iets doen dat zij niet willen. De pedagogisch medewerkers leren kinderen hierin mondig te zijn.
- De pedagogisch medewerker vertelt duidelijk wat wel en wat niet mag rondom seksualiteit en ook waarom, als situaties zich voordoen waarbij het nodig is de regels/grenzen uit te leggen.
- Wanneer kinderen doktertje spelen, houden zij hun kleren aan.

Wij vinden het heel belangrijk om niet krampachtig om te gaan met seksualiteit. Wanneer pedagogisch medewerkers specifieke vragen van een kind krijgen over seks, dan zullen zij het gesprek niet meteen stoppen, maar ook niet heel diep op de vraag ingaan. De pedagogisch medewerkers lichten ouders in over de vragen die hun kind heeft. Ouders kunnen er zelf voor kiezen hoe en wanneer zij hun kind voorlichten. Door de open en niet-afwijzende houding van de pedagogisch medewerkers willen wij voorkomen dat seksualiteit in de taboesfeer komt.

ORGANISATORISCHE ASPECTEN

4. Intake en wenbeleid

Wanneer een kind voor het eerst naar het kindcentrum komt of doorstroomt naar een nieuwe groep, dan zorgen wij ervoor dat het kind geleidelijk kan wennen aan de nieuwe situatie. Ieder kind krijgt de tijd om te wennen aan de nieuwe situatie; de nieuwe omgeving, de nieuwe kinderen en de nieuwe pedagogisch medewerkers. Dit is belangrijk voor het gevoel van veiligheid van het kind. Wij willen dat kinderen zich prettig en vertrouwd voelen in de nieuwe groep.

Bij Kinderopvang 't Herdertje maken we onderscheid tussen interne wenaafspraken en externe wenaafspraken. De interne wenaafspraken zijn van toepassing wanneer een kind doorstroomt naar een nieuwe groep binnen dezelfde locatie. De externe wenaafspraken zijn van toepassing wanneer een kind doorstroomt naar een groep op een andere locatie of wanneer een kind voor het eerst naar het kindcentrum komt.

De werkwijze van het intakeproces en de beschrijving van zowel de interne als de externe wenaafspraken staan beschreven in bijlage 2 'Intakeproces en wenbeleid'.

5. Mentorschap

Ieder kind krijgt een mentor aangewezen. Dit is een pedagogisch medewerker van de stam/basisgroep van het kind. De mentor van het kind heeft een aantal verantwoordelijkheden. Zo is de mentor het eerste aanspreekpunt voor de ouders van het mentorkind. De mentor zal degene zijn die het intakegesprek met de ouders houdt, evenals de evaluatiegesprekken. De mentor is ook verantwoordelijk voor het volgen van de ontwikkeling die het kind doormaakt. De mentor zal een open contact met de ouders van de mentorkinderen houden en indien nodig extra gespreksmomenten met ouders initiëren.

Wie de mentor van het betreffende kind is en wat de mentor precies doet wordt uitgelegd in de intake. Op het intakeformulier staat vermeld wie de mentor van het kind is. Op alle observatieformulieren staat de wordt voor ouders wederom inzichtelijk wie de mentor van hun kind is.

Kinddossier

De mentor houdt voor ieder van haar mentorkinderen een digitaal kinddossier bij. Hierin registreert zij alle belangrijke ontwikkelingen rondom het kind. In het digitaal kinddossier in Konnect is een formulier dat de mentor invult wanneer er bijzonderheden zijn in het welbevinden of de ontwikkeling.

Hoewel de mentor eindverantwoordelijke is voor de eigen mentorkinderen, zijn de directe collega's van de stam/basisgroep evengoed verantwoordelijk voor het zorg dragen voor de ontwikkeling en het welbevinden van het kind. Ook kunnen zij belangrijke ontwikkelingen registreren in het kinddossier van een kind waarvan zij zelf geen mentor zijn. Het welzijn en goede opvang van de kinderen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Voor het mentorschap heeft Kinderopvang 't Herdertje het beleid 'Mentorschap' opgesteld, waarin alle taken en verantwoordelijkheden van de mentor staan beschreven. Dit betreft zowel dagopvang, spelenderwijs als bso.

6. Het volgen van de ontwikkeling

Een belangrijke taak van de pedagogisch medewerkers is observeren van het welbevinden en de ontwikkeling van de kinderen en signaleren van opvallendheden in hun ontwikkeling of gedrag. Zij maken bij hun observaties gebruik van observatieformulieren van 't Herdertje. Met behulp van deze observatieformulieren wordt de ontwikkeling van ieder kind gevolgd. De mentor vult twee keer per jaar deze observatieformulieren in voor ieder mentorkind. Dit wordt gedaan in de maand van de verjaardag van het kind en een half jaar daarna. Voor de kinderen op de bso's wordt één keer per jaar het observatieformulier ingevuld. Het observatie-instrument wordt gebruikt ter ondersteuning van het dagelijks observeren van de kinderen in de groep.

De mentor verantwoordt middels het kindvolgsysteem wat zij doet om de ontwikkeling van de mentorkinderen verder te stimuleren. Dit doet zij onder andere door het aanbod van materialen aan te laten sluiten op de ontwikkelingsfase van het kind en door het volgen van de interesses van het kind en hierop aan te sluiten. De mentor kan een kind ondersteunen bij het aangaan van iets moeilijker activiteiten, zoals een voor het kind moeilijke puzzel. Door haar ondersteuning kan het kind oefenen met uitdagende activiteiten.

Bij de observaties van de kinderen worden de pedagogisch medewerkers ondersteund door de pedagogisch coach. Deze kan meedenken in bijvoorbeeld het verder stimuleren van de ontwikkeling of wat de pedagogisch medewerker kan doen om het welbevinden van een bepaald kind te vergroten.

Minimaal één keer per jaar (rond de verjaardag van het kind) worden ouders uitgenodigd door de mentor voor een evaluatiegesprek over hun kind. Met ouders van kinderen met een VVE-indicatie vindt twee keer per jaar een evaluatiegesprek plaats. Wanneer daar behoefte aan is (van pedagogisch medewerkers of ouders) kan vaker een gesprek worden georganiseerd.

Op de bso's geldt de werkwijze dat het observatieformulier wordt gedeeld met de ouders van het kind en indien gewenst kan hierover een gesprek worden gehouden.

Het volgen van de ontwikkeling bij VVE kinderen

Bij de kinderen met een VVE indicatie wordt, vanuit de VVE werkwijze Startblokken, op een handelingsgerichte manier geobserveerd. Dit is niet enkel goed kijken en luisteren, maar ook het in contact zijn met de kinderen, meespelen met de kinderen en met hen praten tijdens het spel. De pedagogisch medewerker observeert om te weten wat de betekenis is van de activiteiten voor de kinderen zelf en om vast te stellen of de gewenste ontwikkeling inderdaad wordt bevorderd. In gezamenlijke activiteiten is belangrijke informatie te vinden over wat de kinderen bezighoudt, wat ze te vertellen hebben en wat ze met een beetje hulp van de pedagogisch medewerker al goed kunnen.

Bij de observaties van de kinderen worden de pedagogisch medewerkers ondersteund door de pedagogisch coach. Deze kan meedenken in bijvoorbeeld het verder stimuleren van de ontwikkeling of wat de pedagogisch medewerker kan doen om het welbevinden van een bepaald kind te vergroten.

Wanneer kinderen extra zorg nodig hebben, kunnen zij doorverwezen worden voor externe hulp naar bijvoorbeeld een fysiotherapeut, logopedist en/of schoolmaatschappelijk werker.

Meer informatie over het volgen van de ontwikkeling bij kinderen met een VVE indicatie is te vinden in bijlage 3.

6.1 Ouders betrekken bij de ontwikkeling van hun kind

Tijdens het oudergesprek wordt stilgestaan bij de ontwikkeling die het kind maakt op de volgende gebieden:

- Sociaal emotionele ontwikkeling
- Communicatie, spraak- en taalontwikkeling
- Motorische ontwikkeling
- Ontwikkeling van zelfredzaamheid
- Speelleerontwikkeling

Deze observatiepunten zijn door de mentor van het kind beschreven in het observatieformulier, dat aan ouders meegegeven wordt. Samen met ouders bespreekt de mentor hoe zij ziet dat het kind zich ontwikkelt in de groep en wat zij op de groep doen om de ontwikkeling te stimuleren, zoals welke activiteiten zij aanbieden. Eventueel kan zij voor de kinderen met een VVE-indicatie de logboekformulieren erbij pakken om specifieke voorbeelden te geven.

De mentor bespreekt naar aanleiding hiervan wat ouders thuis kunnen doen, zoals gesprekjes thuis over het spelverhaal op de groep (bijvoorbeeld de boerderij) en de doelwoorden hiermee ook thuis herhalen in gesprekjes. Ook kunnen thuis dezelfde soort boeken gelezen worden. In het ouderportaal wordt wekelijks beschreven wat de kinderen op de groep doen en meemaken, zodat ouders hier thuis een vervolg aan kunnen geven.

Wanneer een kind achterblijft in de ontwikkeling zal dit met ouders worden besproken. Gezamenlijk wordt besloten welke vervolgstappen nodig zijn.

Via het ouderportaal worden ouders geïnformeerd over:

- het spelverhaal dat speelt
- de activiteiten die gedaan worden
- de boeken die gelezen worden
- de liedjes die gezongen worden.

Op de spelenderwijsgroepen worden ouders uitgenodigd voor een spelinloop, om hen te betrekken bij wat wij doen. Dit is het eerste halfuur van de ochtend, wanneer ouders hun kind brengen. Zij worden uitgenodigd om dan even te blijven op de groep en mee te spelen met hun kind. De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat alle speelhoeken klaar staan om in te spelen. Zelf spelen zij ook mee en geven hiermee het voorbeeld hoe je dit kunt doen. Zij betrekken ouders door hen mee te laten doen en hebben gesprekjes met ouders over hun aanbod op de groep.

7. Overdracht naar de basisschool

Als een kind vier jaar oud wordt en naar school zal gaan, draagt Kinderopvang 't Herdertje zorg voor een overdracht. Hiervoor vult de mentor het formulier "Overdracht naar de basisschool" in, die aan de ouders van het kind wordt meegegeven bij het afscheid van de groep. De ouders kunnen er zelf voor kiezen of ze het formulier aan school overhandigen of niet. De pedagogisch medewerkers vertellen de ouders waarom een overdracht naar school belangrijk is en stimuleren het afgeven van de overdracht aan de basisschool. Door het verstrekken van informatie over het kind wordt de school op de hoogte gebracht over hoe het kind zich bij 't Herdertje heeft ontwikkeld. Hierdoor kan school beter inspelen op waar het kind behoefte aan heeft.

7.1 Overdracht van kinderen met een VVE indicatie naar de basisschool

Voor kinderen met een VVE indicatie wordt een persoonlijke overdracht gehouden met de leerkracht van school. Dit gebeurt ruim voordat het kind 4 jaar wordt. De mentor neemt tijdig contact op met de school, wanneer bekend is bij welke school het kind met de VVE-indicatie staat ingeschreven. De mentor spreekt de leerkracht persoonlijk over het kind. De ontwikkeling van het kind wordt besproken en ook mogelijke aandachtspunten in de ontwikkeling. Ook wordt besproken op welke wijze er aandacht is geweest voor het stimuleren van de ontwikkeling en welke groei in ontwikkeling is waargenomen. Op deze wijze kan samen worden gekeken naar een soepele overgang van voorschoolse- naar vroegschoolse educatie van de betreffende school.

Het formulier "Overdracht naar de basisschool" wordt aan de leerkracht overgedragen. De ouders ontvangen uiteraard ook dit formulier en zijn op de hoogte van de overdracht naar school. Indien gewenst kunnen de ouders aanwezig zijn bij dit overdrachtsgesprek.

7.2 Spelenderwijs op weg naar school

De voorschoolse peutergroep Spelenderwijs heeft tot doel om kinderen alle kans te bieden zich te ontwikkelen en te leren. Spelenderwijs worden zij voorbereid op het kleuteronderwijs. Een Spelenderwijsgroep is dan ook gevestigd in een basisschool. Spelenderwijs op weg naar school betekent voor kinderen dat zij vanuit hun eigen stamgroep stapje voor stapje worden voorbereid op het basisonderwijs. Dit gebeurt in een veilige sfeer en sluit aan op wat ieder kind nodig heeft. Kinderen van twee jaar zullen voornamelijk in hun stamgroep spelen, maar maken wel al kennis met groep 1/2 tijdens het buiten spelen. Indien mogelijk bieden wij kinderen vanaf 3 jaar de mogelijkheid om te spelen bij groep 1/2. Hierdoor raken zij vertrouwd met de groepsruimte en de leerkracht. Een voorwaarde is dat een vaste pedagogisch medewerker meegaat. Er wordt altijd vooraf bekeken of een kind hieraan toe is. Door het gebruik van dezelfde rituelen, groepsregels en omgangsvormen wordt de overgang naar groep 1/2 gemakkelijker voor de kinderen.

Wennen aan groep 1/2

Wanneer kinderen bijna vier jaar zijn, zullen zij een keer meedoen met de ochtendkring van groep 1/2, een keer meedoen met het fruitmoment en met een activiteit met de kleuters (onder begeleiding van de pedagogisch medewerker). Wanneer dit zal zijn wordt vooraf met de ouders en leerkracht overlegt. Het wenproces, waarbij het kind kort voor de overgang naar groep 1/2 verschillende activiteiten meedoet, zal de overgang makkelijker maken.

Er vindt een warme overdracht naar groep 1/2 plaats, mits ouders hier toestemming voor hebben gegeven in de intake. De pedagogisch medewerkers van Spelenderwijs dragen hun observatiegegevens over aan de leerkracht. Door de goede samenwerking en open communicatie tussen zal de leerkracht al over veel informatie van het kind beschikken.

8. Ouderbetrokkenheid

Bij Kinderopvang 't Herdertje vinden wij een goede samenwerkingsrelatie met ouders heel belangrijk. Wij willen dat de ouders hun kind met een gerust hart naar Kinderopvang 't Herdertje brengen. Het vertrouwen van ouders in de door ons geboden opvang heeft invloed op hoe het kind de opvang van 't Herdertje ervaart. Daarom vinden wij het belangrijk om goed persoonlijk contact met de ouders te onderhouden en duidelijk te communiceren vanuit de organisatie. Via verschillende kanalen werken wij hieraan:

8.1 Dagelijks contact tussen ouders en pedagogisch medewerkers

Overdracht van ouder/verzorger naar pedagogisch medewerker

De persoon die het kind komt brengen is verantwoordelijk voor het kind totdat deze is overgedragen aan de pedagogisch medewerker van de groep. De ouder dient zorg te dragen voor een correcte overdracht. De pedagogisch medewerker dient te zorgen voor het verkrijgen van de juiste informatie (alles goed, wie komt het kind halen, zijn er nog problemen, goed geslapen etc.).

Overdracht van pedagogisch medewerker naar ouder/verzorger

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat zij de ouders goed op de hoogte houden van hoe het gaat met hun kind in de groep. Ook informeren zij naar hoe met het kind thuis gaat, hierdoor kunnen zij beter aansluiten bij ieder kind. De pedagogisch medewerker vertelt hoe het gegaan is, welke activiteit het kind gedaan heeft en eventuele bijzonderheden in bijvoorbeeld welbevinden en/of ontwikkeling van het kind. Vaak vertellen kinderen zelf ook aan ouders hoe ze het hebben gehad. In het ouderportaal worden foto's gedeeld.

Wij vinden het belangrijk dat alle ouders zich welkom en vertrouwd voelen op de groep en daarom is er in ons kindercentrum veel aandacht voor dit contact.

8.2 Oudercommissie

Ouders en verzorgers kunnen lid worden van onze oudercommissie. In deze oudercommissie denken zij mee over verschillende beleidszaken en geven zij advies.

Binnen Kinderopvang 't Herdertje is aan iedere locatiemanager een oudercommissie gekoppeld, die de vertegenwoordiging vormt van de betreffende locaties. Daarnaast heeft Kinderopvang 't Herdertje een centrale oudercommissie die een brede vertegenwoordiging vormt van de gehele organisatie.

De commissie is een vertegenwoordiging van de ouders en is het aanspreekpunt voor ouders. Zij voeren regelmatig overleg met de directie en locatiemanagement van 't Herdertje over het interne beleid.

De oudercommissie heeft een adviesrecht. Dat wil zeggen dat wanneer de organisatie een bepaalde verandering nastreeft, de oudercommissie meedenkt en adviseert. Zij adviseert het bestuur onder andere over groeps grootte, pedagogisch beleidsplan, voedingsaangelegenheden, openingstijden en prijs.

Minimaal eens per jaar wordt het pedagogisch beleid met de oudercommissie besproken. De pedagogische doelen, die jaarlijks worden opgesteld, worden met de oudercommissie besproken.

Het werven van leden voor de oudercommissie

Ouders worden tijdens de intake geïnformeerd over de mogelijkheid om lid te worden van de oudercommissie en het belang hiervan voor de organisatie. Daarnaast hangt op elke locatie een poster van de oudercommissie om ouders uit te nodigen zitting te nemen in onze oudercommissie. Drie keer per jaar verschijnt een externe nieuwsbrief. Ook hierin worden ouders uitgenodigd om zitting te nemen in de oudercommissie.

8.3 Informeren en feedback vragen

Naast de oudercommissie zijn er andere manieren om ouders en verzorgers te betrekken bij de werkwijze van 't Herdertje:

- Bij Kinderopvang 't Herdertje vinden wij helderheid over onze visie en werkwijze erg belangrijk. Voor ouders en verzorgers moet duidelijk te zien zijn waar 't Herdertje voor staat. Deze duidelijkheid geven wij onder andere door onze werkwijze te beschrijven in verschillende beleidsstukken. We gaan graag met de ouders en verzorgers in gesprek over onze werkwijze. Wij hechten veel waarde aan hun inbreng. Ouders worden niet alleen geïnformeerd over beleid, maar hen wordt ook actief om feedback gevraagd op beleidsstukken en onze werkwijze, bijvoorbeeld via het ouderportaal.
- Ouders en verzorgers worden uitgenodigd om een oudercommissie vergadering bij te wonen waarin nieuw beleid besproken wordt (de agenda wordt vooraf met de ouders gedeeld).
- Ouders van de locaties waar te weinig of geen vertegenwoordiging is in de oudercommissie worden in de oudernieuwsbrief op de hoogte gesteld van de aanstaande vergadering en agendapunten. Zij worden uitgenodigd aanwezig te zijn bij deze vergadering. Wanneer een ouder aanwezig wil zijn bij het overleg, dient deze zich uiterlijk 3 dagen voorafgaand aan de vergadering per mail hiervoor op te geven bij de voorzitter van de OC. Dan krijgt ze de stukken toegestuurd.
- In de nieuwsbrief voor ouders wordt telkens één pedagogisch onderdeel van het pedagogisch beleid besproken.
- Ouders worden door de groepen actief betrokken bij de spelverhalen en activiteiten op de groep.
- Er wordt een avond georganiseerd waarop ouders en verzorgers worden uitgenodigd om mee te denken in nieuw beleid.

9. Groepsinformatie en werkwijze

Kinderopvang 't Herdertje biedt dagopvang, spelenderwijs en buitenschoolse opvang. De leeftijden zijn als volgt:

- Babygroepen (0-2 jaar)
- Peutergroepen (2-4 jaar)
- Verticale groepen (0-4 jaar)
- Spelenderwijs groepen (2-4 jaar)
- Bso (4-13 jaar)

Kinderen kunnen vanaf 10 weken oud naar onze kinderopvang komen. Het kan voorkomen dat ouders wensen dat hun kind voordat het 10 weken oud is geplaatst wordt, bijvoorbeeld als de baby 8 weken oud is. In overleg met de ouder wordt dan besproken wat mogelijk is. Het team bespreekt dit altijd met de locatiemanager.

Binnen de dagopvang en spelenderwijs wordt gesproken over 'stamgroepen' om de basisgroep van het kind aan te duiden. Binnen de bso wordt gesproken over 'basisgroep'.

9.1 De Beroepskracht-Kind-Ratio en drieuursregeling

De beroepskracht-kind-ratio (hierna BKR) geeft de verhouding weer tussen het aantal pedagogisch medewerkers en het aantal feitelijk gelijktijdig aanwezige kinderen. In de Wet Kinderopvang en de CAO Kinderopvang zijn wettelijke kaders vastgesteld.

Onder strikte voorwaarden mag, gedurende maximaal drie uur per dag, worden afgeweken van deze BKR op de dagopvang. Dit heet de drieuursregeling.

In bijlage 4 staat beschreven hoe de BKR binnen Kinderopvang 't Herdertje wordt geborgd en op welke wijze de drieuursregeling verantwoord en weloverwogen wordt toegepast binnen de dagopvang.

9.2 Samenvoegen van groepen en locatieoverstijgend opvangen

Het samenvoegen van groepen kan incidenteel voorkomen, maar het is ook mogelijk dat er voor een langere periode wordt samengevoegd binnen dezelfde locatie.

Binnen de bso's wordt soms gebruik gemaakt van de mogelijkheid om locatieoverstijgend op te vangen. Dat betekent dat alle kinderen volledig worden opgevangen op een andere bso dan waar ze oorspronkelijk zitten.

In bijlage 5 staat beschreven hoe bij Kinderopvang 't Herdertje wordt omgegaan met het samenvoegen van groepen en op de bso's met het locatieoverstijgend opvangen.

9.3 Opendeurenbeleid

Om kinderen nieuwe ervaringen te laten opdoen, doen zij soms activiteiten buiten de eigen stam/basisgroep. Een andere omgeving met andere materialen kan voor kinderen een nieuwe uitdaging zijn en veel plezier opleveren. Door de nieuwe indrukken en ervaringen kunnen de kinderen spelenderwijs meer leren en hun nieuwsgierigheid wordt bevredigd.

Structurele activiteiten buiten de stam/basisgroep

Een voorbeeld van een dagelijks terugkerende vorm van het opendeurenbeleid, is buiten spelen of een gymzaal. Wanneer de kinderen in de tuin spelen betekent dit dat de deuren van de stam/basisgroep geopend worden en de kinderen dus in een andere ruimte spelen.

Niet structurele activiteiten buiten de stam/basisgroep

Het komt ook voor dat groepen incidenteel hun deuren openen. Het gaat in dit geval om activiteiten buiten de stam/basisgroep, die geen structureel karakter hebben. Een voorbeeld hiervan is spelen in een naburig gelegen speeltuin of park of een groepsuitje in de vakantieperiode.

Het hangt van de locatie af hoe het opendeurenbeleid wordt vormgegeven. Elke locatie biedt andere mogelijkheden afhankelijk van bijvoorbeeld de ligging en de groepsruimtes. In de locatieplannen staat per locatie beschreven wanneer de groepen hun deuren openen.

9.4 Vierogenprincipe

Op de dagopvang is het wettelijk verplicht het vierogenprincipe toe te passen. Dit vormt een belangrijk onderdeel van het beperken van het risico op grensoverschrijdend gedrag. Vanuit de wet wordt geëist dat de opvang zodanig wordt georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, stagiair, vrijwilliger of andere volwassene de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden

door een andere volwassene. Het doel van dit principe is dat het risico op misbruik van kinderen wordt beperkt, en wel door te voorkomen dat volwassenen zich binnen een kinderopvang gedurende langere tijd ongehoord of ongezien kunnen terugtrekken met een kind.

In het beleid Veiligheid en Gezondheid staat per locatie dagopvang en spelenderwijs beschreven welke afspraken zijn gemaakt om op deze locatie te voldoen aan het vierogenprincipe.

9.5 Afname van extra dagen

Kinderen maken gebruik van één stam/basisgroep. Zij kunnen een hele dag komen of een halve dag (ochtend of middag). Ouders kunnen ervoor kiezen om hun kind op vaste dagen te laten komen. Wij bieden ook flexibele opvang. Het kind kan dan in overleg met de ouders op verschillende dagen terecht.

Het incidenteel opnemen van een extra dagdeel

Het kan voorkomen dat ouders incidenteel (bijvoorbeeld eenmalig) hun kind een extra ochtend naar de groep willen brengen, bijvoorbeeld omdat zij deze dag extra opvang nodig hebben. Wanneer de BKR het toelaat is dit mogelijk en gaat het kind op de afgesproken datum een extra dag naar de stam/basisgroep. Wanneer de BKR het *niet* toelaat het kind een extra dag in de stam/basisgroep te plaatsen, kan in overleg met ouders besloten worden het kind voor deze dag tijdelijk in een andere groep van het kindercentrum of bso te plaatsen. Ouders kunnen dit regelen in overleg met de planningsmedewerker.

Ouders geven toestemming voor het incidenteel plaatsen van hun kind buiten de stam/basisgroep. Het kind mag maximaal op één andere groep geplaatst worden. Een kind mag gebruikmaken van ten hoogste twee verschillende stam/basisgroepruimtes.

Tijdelijke plaatsing buiten de stam/basisgroep

Het is mogelijk dat ouders voor een bepaalde periode extra opvang nodig hebben en dit niet mogelijk is in de huidige stam/basisgroep. Het is ook mogelijk dat ouders bijvoorbeeld de wens hebben dat hun kind een 3e dag naar de stam/basisgroep gaat, maar de komende twee maanden van de opvangperiode is dat niet mogelijk. In deze situaties kan 't Herdertje tijdelijk opvang buiten de stam/basisgroep organiseren.

1. De planningsmedewerker bekijkt of er de mogelijkheid is om het kind tijdelijk op een andere groep te plaatsen en op welke groep dit mogelijk is. Zij bespreekt met de ouders de mogelijkheid om tijdelijk van twee stam/basisgroepen gebruik te maken.
2. De planningsmedewerker en ouders stemmen af welke groep voor de afgesproken periode de tijdelijke 2e stam/basisgroep zal zijn voor het kind.
3. De planningsmedewerker stuurt ouders een bevestiging van de wijziging in de kindplanning toe.
4. De planningsmedewerker licht de locatiemanager en beide groepen in (stam/basisgroep en tijdelijke nieuwe groep) over de tijdelijke plaatsing buiten de stam/basisgroep. De pedagogisch medewerker van de stam/basisgroep neemt contact op met de pedagogisch medewerker van de tijdelijke groep voor een overdracht van het kind.
5. De pedagogisch medewerkers van de tijdelijke stam/basisgroep nodigen de ouders uit voor een kennismakingsgesprek. Dit gesprek draagt bij aan een soepele overgang naar de tijdelijke groep. Door de informatieuitwisseling met de ouders zijn de pedagogisch medewerkers op de hoogte van de bijzonderheden rondom het kind en zijn zij op de hoogte van de wensen van de ouders.

De pedagogisch medewerkers van beide groepen houden goed in de gaten hoe het gaat met het kind, of het zich goed voelt in de nieuwe situatie waarin het kind gebruikmaakt van twee stam/basisgroepen. Wij willen ten alle tijden de emotionele veiligheid van het kind waarborgen.

9.6 Feestdagen en verjaardagen

Bij Kinderopvang 't Herdertje wordt aandacht besteed aan de gebruikelijke Nederlandse feestdagen, zoals Sinterklaas, Kerstmis, Sint Maarten en Pasen. De geloofsachtergrond van de kinderen speelt hierbij in principe geen rol. Bij andere specifieke feestdagen wordt alleen stilgestaan als er kinderen zijn die deze feestdagen vieren en hieraan ook in de groep aandacht willen besteden.

Verjaardagen

Ouders beslissen zelf of zij willen dat hun kind zijn verjaardag op de groep viert. Indien zij het willen vieren spreken zij de datum van viering van tevoren af met de pedagogisch medewerkers van de groep. Ouders mogen bij de viering aanwezig zijn. Er worden slingers opgehangen, verjaardagsliedjes gezongen en het kind krijgt een kadootje. Er is de mogelijkheid voor het kind om te trakteren.

De groepen binnen de scholen volgen bij het vieren van verjaardagen het beleid van de school, in afstemming met de oudercommissie.

Afscheid vieren

Als een kind afscheid neemt van de groep vieren wij dat afscheid. Er wordt gezongen en het kind krijgt een afscheidscadeau van de groep. Het kind kan een traktatie uitdelen op de groep.

Trakteren

Wij vragen de ouders om te kiezen voor een gezonde traktatie. Bij de locaties waar sprake is van een samenwerking in een kindcentrum, sluiten wij aan bij het traktatie- en feestbeleid van de basisschool.

Afstemming met de ouders

Indien ouders vanuit (geloofs)overtuiging de voorkeur hebben dat hun kind aan bepaalde feestdagen of rituelen niet meedoet, dan kan dit worden overlegd met de pedagogisch medewerkers van de groep. Zij zullen met de ouders bekijken of en hoe zij aan deze wens tegemoet kunnen komen. Wij streven ernaar om de wensen van ouders op dit gebied te respecteren, mits dit uitvoerbaar is op de groep.

9.7 Voeding

Kinderopvang 't Herdertje hecht waarde aan gezonde voeding voor de kinderen. Meer informatie over voeding is te vinden in het beleidsdocument 'Beleid voeding' op Kwibuss.

9.8 Bso in de schoolvakanties en andere schoolvrije dagen

De bso maakt ieder jaar een programma voor de vakantie. De pedagogisch medewerkers stellen, in samenwerking met de assistent-locatiemanager, een programma op van activiteiten. Daarbij wordt gekeken naar het dan actuele spelverhaal en welke activiteiten en uitjes hierbij passen. Wanneer uitjes worden ondernomen, dan betreft dit uitjes in de nabije omgeving. Daarnaast wordt gekeken hoe de verbinding kan worden gezocht tussen de verschillende bso-locaties van Kinderopvang 't Herdertje. Zo kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van elkaars faciliteiten en kunnen meerdere locaties samen een uitdagend aanbod aan activiteiten organiseren, bijvoorbeeld een workshop of een speciale gast.

Als de school een studiedag heeft of om een andere reden gesloten is, worden de kinderen de gehele dag opgevangen. Ook dan worden er leuke activiteiten gedaan met de kinderen.

9.9 Grote groepen op de bso

Eén keer per jaar wordt een sportdag georganiseerd voor alle kinderen die op de bso zitten. Aan deze sportdag doen meer dan 100 kinderen mee. De pedagogisch medewerkers stellen, in samenwerking met

de locatiemanager en assistent-locatiemanager, een passend programma op. Daarbij wordt rekening gehouden met de BKR en wordt zorggedragen voor een verantwoorde opvang op deze dag.

10. Signaleren

Wanneer de pedagogisch medewerkers opvallendheden in de ontwikkeling of in het gedrag van de kinderen signaleren, bespreken zij dit met de ouders. De pedagogisch medewerkers kunnen voorafgaand aan dit gesprek advies vragen aan hun pedagogisch coach of hun locatiemanager.

Tijdens het pedagogisch overleg worden kinderen waarover zorg is extra besproken. Wanneer er opvallendheden zijn in de ontwikkeling of welbevinden van een kind is het van belang dat zowel de locatiemanager als pedagogisch coach hiervan op de hoogte worden gebracht, zodat zij de pedagogisch medewerkers hierbij kunnen begeleiden. Zij zijn op de hoogte van de sociale kaart en kunnen hierover advies geven.

11. Meldcode

Wanneer de pedagogisch medewerkers op basis van signalen of onderbuikgevoelens vermoeden dat sprake is van kindermishandeling, maken zij dit bespreekbaar bij hun locatiemanager of aandachtsfunctionaris kindermishandeling. Bij Kinderopvang 't Herdertje hebben meerdere medewerkers de functie van 'aandachtsfunctionaris kindermishandeling'. Zij zijn getraind om te werken met de Meldcode. Dit is een stappenplan waarin in verschillende stappen het vermoeden van kindermishandeling wordt onderzocht. De aandachtsfunctionaris zal dit stappenplan doorlopen en de pedagogisch medewerkers ondersteuning bieden. Een belangrijke stap in de Meldcode is het bespreken van de signalen met de ouders.

Jaarlijks wordt de Meldcode met de pedagogisch medewerkers besproken. Dit gebeurt tijdens een studiedag of tijdens een pedagogisch overleg.

12. Professionaliteit

De pedagogisch medewerkers van onze groepen begeleiden de kinderen in hun ontwikkeling. Zij hebben allemaal een afgeronde opleiding als pedagogisch medewerker of verwante HBO opleiding.

12.1 Opleiden

Kinderopvang 't Herdertje hecht grote waarde aan goed geschoold personeel en is daarom zeer actief op het gebied van scholing voor de pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers worden bijgeschoold op het gebied van pedagogische vaardigheden door middel van cursussen en trainingen. Er zijn in de organisatie opgeleide trainers werkzaam voor bijvoorbeeld de scholing Startblokken en Oog voor Interactie. Waar nodig wordt externe scholing aangeboden, bijvoorbeeld voor Kinder EHBO en Bedrijfs hulpverlening.

Meer informatie over opleiding is te vinden in het document 'Opleidingsplan'.

VVE werkwijze Startblokken

Sinds 2019 biedt Kinderopvang 't Herdertje intern de 2-jarige opleiding van VVE werkwijze Startblokken aan voor de pedagogisch medewerkers. Kinderopvang 't Herdertje streeft ernaar om alle pedagogisch professionals de VVE Startblokken training te laten volgen, zodat alle locaties en groepen middels de werkwijze van Startblokken werken. Deze training is zowel een verdieping van de pedagogische kennis als een stukje persoonlijke ontwikkeling. Bij Kinderopvang 't Herdertje is ervoor gekozen om een tussen certificaat toe te voegen aan de training. De deelnemers hebben de mogelijkheid om na één jaar van training de helft van hun portfolio in te leveren. Als deze positief beoordeeld wordt, ontvangen zij dit tussen certificaat. Met dit certificaat is het mogelijk om te werken op een VVE groep.

12.2 Pedagogisch coach/beleidsmedewerker VVE

Meer informatie over de invulling van de taak pedagogisch coach/beleidsmedewerker VVE en de verantwoording van de uren staat beschreven in het beleidsdocument 'Inzet Kwaliteitsteam' op Kwibuss.

Coaching zal bestaan uit:

- ondersteuning bij ontwikkeling kind-plannen en groepsplannen
- kind-observaties op de groep
- ondersteuning bij uitwerking VVE-spelverhalen
- ondersteuning bij begeleiding en observatie van kinderen met een VVE-indicatie
- Startblokken Training en coaching en na afronding basistraining jaarlijks verdiepingstrainingen Startblokken

12.3 Stagiaires

Als stagiaire bestaat de mogelijkheid werkervaring op te doen in een organisatie voor kinderopvang. Dit betekent dat de stagiaire de mogelijkheid krijgt die werkzaamheden uit te voeren die de opleiding vereist en waarop ze beoordeeld wordt. De positie van de stagiaires is dat zij daarin kunnen oefenen, ervaring kunnen opdoen en hun deskundigheid kunnen vergroten. Er is altijd een beroepskracht die de stagiair begeleidt. De stagiair doet hetzelfde werk als de beroepskracht met het enige verschil dat de eindverantwoordelijkheid bij de beroepskracht blijft. Een stagiaire handelt in opdracht van de pedagogisch medewerker en wordt gezien als een lid van het team. Tijdens de stageperiode is de stagiair boventallig. In de CAO Kinderopvang staat beschreven welke opleidingen geschikt zijn om te mogen werken als pedagogisch medewerker. Kinderopvang 't Herdertje neemt alleen BOL stagiaires aan. 't Herdertje vindt het belangrijk dat kinderen de gelegenheid krijgen om een vertrouwensrelatie op te bouwen met de stagiair. Een stagiair loopt daarom minimaal 16 uur per week stage voor een periode van minimaal een half schooljaar.

Op de babygroepen geldt een aantal beperkingen voor de stagiaires. Dit omdat we deels de stagiaires niet willen overbelasten met een te grote verantwoordelijkheid, deels om duidelijkheid te bieden over wat er van hen verwacht wordt.

- Geen baby's jonger dan 6 maanden verschonen, tillen of de fles geven
- Geen medische handelingen verrichten en ook niet temperaturen
- Stagiaires mogen met twee kinderen op de aangrenzende gang spelen
- Stagiaires mogen met twee kinderen buiten spelen als een pedagogisch medewerker op het plein is

Meer informatie over de stageperiode, de taken en verantwoordelijkheden en begeleiding is te lezen in het 'Stagebeleid' op Kwibuss.

12.4 Beroepskrachten in opleiding

Kinderopvang 't Herdertje is officieel erkend als opleidingsinstelling en mag daarom BBL-leerwerkplaatsen aanbieden aan studenten van opleidingen in de kinderopvang. Deze studenten gaan één dag per week naar school en werken daarnaast bij Kinderopvang 't Herdertje om de benodigde kennis en ervaring op te doen.

Of de student al direct bij aanvang volledig in de formatie wordt ingezet of eerst boventallig werkt, hangt af van het wel/niet in bezit zijn van een startkwalificatie. De BBL-student wordt begeleid door de praktijkbegeleider. De BBL-student wordt gezien als volledig teamlid. De BBL-student is een medewerker in opleiding en doet dus hetzelfde werk als de beroepskracht. Wanneer de medewerker al verder in de

opleiding zit, in fase 4 (lopend van fase 0 tot 4), mag de BBL-student alleen staan op de groep en dus de volledige verantwoordelijkheid dragen.

Meer informatie over de stageperiode, de taken en verantwoordelijkheden en begeleiding is te lezen in het 'BBL beleid' op Kwibuss.

12.5 Vrijwilligers

De vrijwilligers voeren boven formatie werkzaamheden uit onder leiding van een beroepskracht. De beroepskracht is ten allen tijde eindverantwoordelijk. De vrijwilliger voert onder begeleiding van de beroepskracht, licht(verzorgende) werkzaamheden uit, zoals koffiezetten, spullen klaarzetten voor de eetmomenten/tafel dekken, afwassen, schoonmaken; houdt onder begeleiding van de beroepskracht toezicht op sport, spel en andere recreatieve of educatieve activiteiten; speelt onder begeleiding met individuele kinderen en/of leest een boekje voor. Het is ook mogelijk dat ouders voor deze activiteiten worden gevraagd. De afspraken worden vastgelegd in een vrijwilligersovereenkomst. Meer informatie is te vinden in het beleidsdocument 'Inzet vrijwilligers' op Kwibuss.

12.6 Andersgekwalficeerde beroepskrachten

Op de buitenschoolse opvang is het sinds 1 juli 2024 toegestaan om andersgekwalficeerde beroepskrachten formatief in te zetten. De overweging van Kinderopvang 't Herdertje om van deze mogelijkheid gebruik te maken, is dat dit de kans biedt om bepaalde activiteiten extra verdieping te geven of de kinderen de kans te bieden om te leren van deze beroepskrachten. Deze andersgekwalficeerde beroepskrachten kunnen bijvoorbeeld een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de kinderen door hun andere beroepsachtergrond, talent of expertise, zoals professionele sporters of musici. Bijvoorbeeld bij de sport bso's van Kinderopvang 't Herdertje kan de inzet van een professioneel sporter of atleet een grote verdieping brengen in het activiteitenaanbod.

Er zijn een aantal voorwaarden verbonden aan de inzet van andersgekwalficeerde beroepskrachten op de buitenschoolse opvang. Zo dient deze beroepskracht wel een pedagogische module te hebben gevolgd, welke voldoet aan de cao, en waarvan een bewijsstuk aanwezig dient te zijn bij de administratie van Kinderopvang 't Herdertje. Daarnaast dient Kinderopvang 't Herdertje deze beroepskracht in te schrijven in het Personenregister Kinderopvang en te koppelen aan het kindercentrum.

12.7 Screening van onze pedagogisch medewerkers

Wij selecteren nieuwe pedagogisch medewerkers op een aantal criteria. De belangrijkste criteria zijn opleiding, motivatie, referenties en visie op het vak. Wanneer een medewerker wordt aangenomen, stemt zij ermee in dat zij zal handelen zoals omschreven in de Beroepscode die is opgesteld voor de kinderopvang.

Naast de benodigde diploma's is het voor alle medewerkers verplicht om ingeschreven te staan in het Personenregister Kinderopvang en gekoppeld te zijn aan Kinderopvang 't Herdertje. Deze inschrijving is mogelijk nadat een Verklaring Omtrent Gedrag is ontvangen vanuit het Ministerie van Justitie. Via het Personenregister worden medewerkers continu gescreend op strafbare feiten die belemmerend of bezwaarlijk zijn bij het werken met kinderen.

12.8 Omgaan met privacy

De medewerkers van Kinderopvang 't Herdertje gaan discreet om met de informatie die zij hebben over ouders en kind. Hierbij worden de richtlijnen van de privacywetgeving nageleefd. Meer informatie over het privacybeleid is te vinden in diverse beleidsdocumenten en richtlijnen op Kwibuss.

